

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
SZOLNOK-DOBOKA VÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.
Megjelenik minden vasárnapon.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA : Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.) Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.	Hirdetési díjak : egy 30 négyzetű cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. Nyilttéri cikkek garmondsora után 30 kr. fizetendő. Hivatalos óra: d. e. 8—11-ig, d. u. 3—5-ig.	ELŐFIZETÉSI ÁRAK . Helyben és vidékre egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt — évnegyedre 1 frt 50 kr. Községeknek egész évre előfizetve 5 frt.
---	---	---

Ú t a d ó . II.

Mielőtt az utadó kiróvatnék, költségvetést készített a törvényhatóság. Abban megállapítja a közútak fenntartására vonatkozó összes kiadásokat; mindezeket szembe helyezi az aktív jövedelmekkel és a mennyi az aktív jövedelmek által nem fedezhető, annyit utadó kiróvása által pótol.

Első perczben úgy tűnik fel a dolog, mintha az utadó a jövedelem forrásnak csak egy kiegészítő részét képezné, mert a törvény értelmében számba kell venni mindazon jövedelmeket a melyek:

1. A törvényhatóság vámbevételéből,
2. Községnek bizonyos utszakaszokra vonatkozó hozzájárulásából,
3. A törvényhatóság egyéb alapjai vagy követeléseiből.
4. A természetbeni utmunka leróvásából befolyanak.

A mit mindezek fedezni nem képesek, azt utadó útján fedezik. Ámde megyénkben az 1—3 pont alattiakból majd semmi sem jön be, a 4 pontra vonatkozólag csak annyi a mennyit a törvényhatóság megenged.

Igy tehát majdnem az egész kiadási rész utadó útján fedeztetik.

A nagy közönséget első sorban az érdekli, hogy mekkora terhet szab reá az új törvény?

Erre nézve határozott választ adni nem lehet kanem csak annyit:

1. Hogy a közönség adójának akkora százalékat fizeti utadó czimen a mekkorát a közgyűlés költségvetés alapján megállapít. A százalék 1—13 között váltakozhatik, kisebb 10%-nál aligha lehet olyan megyékben, hol a közútak fenntartására más jövedelmek rendelkezésre nem állanak.

2. Hogy azok kiknek állami egyenes adójuk 30 frton alul van, bizonyos minimális tételeket fognak fizetni, a melyek az 1 frt 50 krt és a 3 frtot meg nem haladhatják.

Az 1 frt 50 kros tétel azokra vonatkozik, a kiknek adójuk 30 frton alul van, de igdvonó állatokkal nem birnak, a 3 ftos pedig a kik 30 frton alul adóznak de igavonó állatokkal birnak.

3. A kik minimalis tételek alá jönnek, azoknak állami adója összesítettik és a törvényhatóság területén előírt adók összességéből levonatik. A megállapított utadó százalék azok fennmaradó részére vetendő ki.

Az a kifejezés, hogy adójának bizonyos százalékat fizeti a közönség némi zavarokra fog alkalmat nyújtani és első sorban a kivető közeg, a megyei számvevőségnek gyűl meg a baja.

Ugyanis:
A községi előljáróság minden községi adózónak összeírja az adóját, legyen az 100 frt, vagy 5 kr.

Tudva levő dolog, hogy némely embernek legyen az bár a legapróbb birtokosok közül való is, nemcsak 1, hanem gyakran 5—6 falu határán is van egy-egy parczella földje, a mely után állami adót fizet; úgy tehát némely adófizetőt 5=6 helyen is fel kell venni adó alá, s elő áll az az anomá-

lia, hogy habár adója a különböző községekben összesen a 20 frtot nem éri el több adóval lesz megróva, mint egy olyan közepes birtokos, a ki csak egy községben, de 3 annyi adót fizet.

Ezen csak úgy lehet segíteni, ha kimondatik, hogy minden honpolgár csak lakhelyén róható meg utadóval, de alapul szolgál a bárhol kirott állami adók összege.

Igy van ez a hadmentességi díjról szóló 18880. évi XXVII. t.-cikkben is kimondva

Az előljáróság az összeírás alkalmával pontosan meg kell hogy jelölje, hogy melyik adózó külbirtokos és hol van a lakhelye. De mivel sok egyén lakhelyét változtatja, nem elég lakhelyét megjelölni, hanem szükséges külön pótlajstromot szerkeszteni, a melynek alapján a számvevőség feladata a lakhelyet levelezés útján kipuhatolni, a mennyiben az illető adózó nevét abban a lajstromban fel nem találná, a melyre hivatkozás történt.

Példa gyanánt felemlitem, hogy az előriek mint külbirtokosok fizethetnek adót Deésen, Alsó-Kosályban, Csatánban, Felső-Órbón. Az előljáróság mind a 4 helyen összeírja az illető adózót és adóját kitünteti, de a számvevőségnek lesz feladata az adókat összeírni és az előri lajstromban az illető neve után kitüntetni és csak 1 községben róni meg.

Ezen körülmény fontolóra veendő, mert megyénk lakosságának miként az állami adó kivetéséből tudjuk 30%-a külbirtokos, 10%-a olyan, hogy gyakran változtatja a lakhelyét, s mire számvevőség arra a megállapodásra fog jutni, hogy ezt az embert Kapjonba kell felvenni adóval és ott meg is rója, nem sokára venni fogja a jelentést hogy az az egyén elházosodott Csatánban. Most tehát Kapjonban apadásba kell hozni utadóját, Csatánban pedig szaporodásba, feleket és előljárókat értesíteni, egyszóval a levelezések egész sora fog megindulni.

Az utadó tartozás alól fel vannak mentve azok, kik az egyenes adónem kereseti, vagy pedig fegyver és vadászati adója alól is mentesek.

Ilyen kivételek:
Az uralkodóház tagjai, udvartartásuk, külhatalmak követői stb.

Megyéinket érdeklőleg:
Katonaság csendőrség, tényleges és nyugállományban; pénzügyőrök, vasúti örök börtön és mező rendőrök, erdővédek, hajduk. Tanítók, ha fizetésök a 300 frtot meg nem haladja, de csak saját személyét illetőleg.

Testi vagy lelki fogyatkozásban szenvedők.

Ezen tételnél megjegyzendő, hogy olyan egyének, a kik vagyonnal birnak, habár testi vagy szellemi fogyatkozásban szenvednek is, aligha mentesek lesznek. Ez pedig a mennyiben a törvény határozottan nem intézkedik, szabályrendeletileg volna megállapítandó, mert ha az a nyomorék egyén birna valamely csekély ingatlannal, miután kereset képtelen, a százalék alól is felmentendő volna.

Kivétetnek továbbá az utadó kötelezett-ség alól, közsegélyre szoruló, az országban

tartozkodó idegenek, de csak azon évben, melyben az országban letelepedtek. Azon szegődött szolgálók (cselédek) személyeiket illetőleg, kik szolgálataikat másnak adták rendelkezés alá.

Itt meghatározandó volna, hogy kik tulajdonképen azon egyének illetőleg szolgálók és cselédek, a kik szolgálataikat másnak rendelkezésére bocsátották. Mert a mezőgazdaságok és gyárakban működő cselédek, munkások, szintén nem rendelkeznek idejük fölött önállóan, tehát kézi napszámra nem kötelezhetők, adót sem fizetnek közvetlen, mert a munkaadója rovatik meg a megfelelő I. osztályu kereseti adóval s így kérdéses, hogy az utadó is a munkaadóra rovatik ki, vagy pedig teljesen mentesítettnek.

Szolgálataikat másnak rendelkezésére bocsátották pl. az udvari kertészek, szakácsok, vadászok stb. Ezek cselédi minőségben vannak ugyan alkalmazva, de dotatiojuk lényegesen elüt a közönséges fogalom alá eső szolgálók és cselédekétől.

A szamosvölgyi vasút részvénytársaságnak rendes közgyűlése.

1. Báró Bánffy Dezső társasági elnök a megjelent részvényeseket üdvözölve előterjeszti, hogy az általa felmutatott névjegyzék szerint a jelen közgyűlésre 35 részvényes által 5053. darab 2.526,000 frt névértékű törzs- és elsőbbségi részvény a társulat főpénztáránál és a bécsi Schöller és társa bankházánál deponáltatott; előterjeszti továbbá, hogy a közgyűlés egybehívása az általa szintén felmutatott hírlapi tanusítványok szerint a „budapesti közlöny“ „Szolnok-Doboka“ és a „Bistritzer Wochenschrift“ című lapokban az alapszabályok vonatkozó határozmányai értelmében kellő időben és szabályszerűen eszközöltetett, minélfogva a közgyűlés megtartható és határozatképes és azt ezennel megnyitottnak nyilvánítja. Midőn a közgyűlésnek egyuttal bemutatja Ejszaky Károly felügyelő urat mint a kereskedelemügyi miniszter és ifj. Hegedüs Ferencz pénzügyigazgató urat, mint a m. kir. pénzügyminiszter képviselőjét, a jegyzőkönyv vezetésével Bábolnay Gyula társági vezértitkárt bizta meg. Ezután a közgyűlési tárgysorozat olvastatott fel, melynek megtörténte után elnök ő méltósága felkéré társasági üzlet igazgatót, hogy a tárgysorozat 1-ső pontja értelmében az 1889-ik év üzleteredményéről, valamint az építés alatt lévő Deés-zilahy vonalrész építése előhaladásáról szóló igazgatósági jelelentést terjessze elő. Az egész terjedelmében üzletigazgató által felolvasott igazgatósági jelentés, az azzal bemutatott összes okmányok és mellékletekkel együtt jóváhagyó tudomásul vétetik.

2. A tárgysorozat 2-ik a) és 3-ik pontjai alatt foglalt jelentések u. m. 1889. évről felállított zárszámadások s az igazgatóság javaslata a nyereség hová fordítása tárgyában, valamint a felügyelő bizottság vonatkozó jelentése olvastatott fel. A felolvasott jelentések, zárszámadások és indítványok a közgyűlés által tudomásul vétetnek és jóváhagyatnak, minél fogva elnök ő méltósága a közgyűlés határozataként kimondja, miszerint az 1889. évi 1.06,062 frt 63 kr. tiszta üzleti feleslegből 68,820 frt 3441 drb elsőbbségi részvény 4%-os esztalékára 4000 frt az 1889. évben kisorolt 8 drb. elsőbbségi részvény beváltásával, 33242 frt 63 kr, pedig a függő adósság

1889. évi kamatainak fedezésére fordítottassék, egyttal az 1889. év üzletkezelés és zárszámadásokra nézve a felmentvény úgy az igazgatóság mint a felügyelő bizottság részére megadatott.

3. napi rend 2-ik b) pontja szerint jelentett, hogy folyó évi január hóban az elsőbbségi részvények szabályszerű sorshuzása a törlesztési terv és az alapszabályok értelmében pontosan eszközöltetett, s miként az e lapokban közölve is volt, az igazgatóság javaslatához képest a közgyűlés elhatározta: 1. Hogy a folyó évi január hóban az alapszabályok értelmében kisorsolt 9 drb. elsőbbségi részvény teljes névértékben folyó évi július hóban a folyó évi üzleti bevételek terhére beváltassék. 2. Hogy a beváltott elsőbbségi részvények helyett az alapszabályok 14 §-a szerint kiállított élvezeti jegyek a beváltott elsőbbségi részvények tulajdonosainak kiadassanak.

4. A napirend 4-ik pontjához tartozó jelentés felolvasása után a közgyűlés határozataként kimondatik, hogy a jelentésben felsorolt egy negyed és egy fél törzsrészvény a kereskedelmi törvény értelmében megsemmisíttessék s hogy az ezekre lefizetett 12 frt 50 kr, a tartalék alaphoz csatoltassék, utasítván egyidejűleg igazgatóság, hogy a megsemmisített törzsrészvények ujabban történendő elhelyezése iránt intézkedjék.

5. A napi rend 5-ik pontjára áttérve, elnök ő méltósága szomorúan jelenti, hogy az igazgatóság volt érdemes tagja és alelnöke ballai Krémer Sámuel az elmúlt év télen jobblétre szenderült, s mert benne nem csak a vasúttársaság, de a társadalom is egy kiváló ügy buzgó tagját veszítette el, indítványozza, hogy a t. közgyűlés e veszteség feletti őszinte részvétet jegyzőkönyvileg megörökíteni sziveskadjék. Közgyűlés elnök jelentését szomorúan veszi tudomásul, indítványát egyhangulag elfogadja, a megürült igazgatósági tagsági állásra egyhangulag Br. Wesselényi Miklós részvényes Szilágvármegye főispánja választott meg.

6. A napirend 6-ik pontjához tartozó jelentés értelmében elnök ő méltósága előterjeszti, miszerint a társasági alapszabályok 37. §-ának határozománya szerint a társasági ügyvezetés elnökrzésére a felügyelő bizottság évről évre a t. közgyűlés által választandó, ennél fogva kéri a t. közgyűlést, hogy e választást ez alkalommal megejteni méltóztassék. Itt hasonlóan fájdalommal jelenti, hogy a felügyelő bizottság egyik kiváló tagja Simon Kálmán a múlt évben szintén elhalálozott, érdemeiről a legmelegebben emlékezik meg s indítványozza, hogy a t. közgyűlés Simon Kálmán elhunyt felett is részvétét jegyzőkönyvileg fejezze ki. Közgyűlés Simon Kálmán felügyelő bizottsági tag elhunyt felett őszinte részvétét jegyzőkönyvileg kifejezi s felügyelő bizottsági tagokul egy évre felkiáltás útján egyhangulag id. Br. Bornemisza Károly, Br. Wesselényi Béla, Szarvadi Pál és dr. Haukó Ödön részvényesek választattak meg.

7. A napirend 7. és utolsó pontjához tartozó jelentés szerint a felügyelő bizottsági tagok 1890. évi tiszteletdíját egyenként 50, s így összesen 250 frt összegben állapítja meg s folyóvá tételét ez év végére elrendeli. Ezzel a napirend kimerítettén, elnök ő méltósága a Szamosvölgyi vasut XVI-ik rendes közgyűlését befejezetnek nyilvánítja. X. X. X.

A h é t r ő l.

Nyári meleg. — Gőzfürdő. — Az atyuskák. — Honvédtéri társaság. — Fanyesegetés. — Saul próféta. — A bűz. — Jellemkomikus.

A valóságos nyár izzasztó erejével, mely érlel és szárít, a múlt héten beköszöntött; s alig néhány napi működése alatt alaposan befűtött mindenknek.

A ma levágott fű holnap kazalba rakható, a rengő kalásztáblák sárga hullámokat vetnek. A nap forró sugara a mint a házak és kőfalakról az emberekre verődik, éget, süt, öklel; s a hazafias homlokra sűrű gyöngysorok rakodnak le, melyeket stráfaszerű lepetyogásokban elviselhető türelemmel törli le az embernek címzett teremtmény.

Most van az igazi fürdősi időszak, a gőzfürdő csapjait bezárták, annál jobban megnyiták a hideg zuhanyok zsilipjei s a különböző medencékben hűsíteni a forró testet a kanikulai élvezetek közt legtöbbet ér.

A szamospartja csupa honi fürdőket ábrázol. A fabódé mely egy ócska divatu kurta mézsárszékhez hasonló csak billét mellett nyílik meg. Azon túl szabad a vásár noha már azt is megrendszabályozták; a partra és gyepre lerakott kendők, ruhák, félrement sarku cipők mutatják, hogy itt hajdan szebb élet volt. Azért a gőzfürdő még a Szamos hajjai csak amugy zugnak a jókedvű fürdőzők családias lubicskolásaitól.

*

Tegnap Figuráéknál voltam vacsorán; a város dolgáról volt szó s az atyuskákról beszélgettünk.

Atyuska kifejezés alatt nem értem én a minden oroszok czárját, sem afféle uri személyeket, a kiket németül Thatelében czimmel illetnek, hanem a város atyuskáit, kik mint a rómaiak idejében a patres conscripti, a város dolgait intézik. Ezek a kedélyes atyuskák elkeresztelték a kakashegyet honvédtérnek, a mi ilyen meleg időben elég hangzatos név; de egyszersmint kiadták azt a teret legelőnek.

Na ha ez nem visszaélés, akkor egy uzsorás váltója valóságos lyrai költemény.

A múlt héten szép társaság volt együtt a honvéd téren. Ott volt egy jó husban levő „sörtvés” a milyenen Szakramentovics ur szokott lovagolni, a Hochtheil számára és 2 drb. tavali borju. Mindegyik a maga módja szerint dicsérte a napot, melyre im felvirradott, a fát, melynek lombja zöld, a fészket hol párja költ, illetőleg a polgárok áldozatkészségét, mely szobrot emelt, az atyuskák bölcsességét, mely a nemest a hasznossal oly szépen össze tudja egyeztetni.

A domb tetején őrt álló polgártárs azonban sehogy sem tudta a dolgot elszívni, esernyőbotot vett a kezébe — a mint hogy illik is ilyen hosszú utra, — és sietett le a legfőbb atyuskához, megkérlelni, szabadítaná meg a honvédtért attól a vegyes társaságtól, mely az egyetértés ködmönébe bujva, az ősök csontjait turkálja, a hantokon nőtt virágot megtépásza s a csendes alkony óraiban nem épen pacsirta hangon menseszti fohászait a magasba.

A legfőbb atyuska elcsodálkozott a rövid mondanak és kereken kijelentette, hogy az nem lehet, hogy úgy légyen. Megkérdezte a gazdasági tanácsost, ki az felelte, hogy nincs tudomása arról a vegyes társaságról, mely estenden kaszinóznai szokott; de azt tudja, hogy a tér ki van adva haszonbérbe legelőnek 10 forintokért, mert fogyatékos lévén a kassza, vas nyelvét ijesztő módon öltögeti Cec Péter felé.

Ezen túl vagyunk már, tehát el van igazítva.

Figuráéknál még egy más esetről is beszéltek. Ugyanis a mint tudva van, a rózsahegy azon oldalát mely a Szamos mellett elhaladó vasúti töltésre néz, nem régen még szép ős erdő koszorúzta. Kellemes kirándulási hely volt az, s az alatta elterülő Szamos völgyével igen csinos tájképet nyújtott, úgy, hogy a ki a vonaton robogott be s a szép árnyas erdőt szemlélte, kitágult tüdővel közeledett a rendezet tanácsu városhoz.

Történt vala pedig, hogy a városnak „pizre” volt szüksége és levágatta a szép fákat.

Pedig a fák szép lombosak valának.

Azért mégis lenyiszalták azokat.

Pedig a fákban keringett már a tavaszi nedv.

Azért mégis lenyiszalták azokat.

Pedig tudták, hogy oda a tájkép és valamennyi majális.

Azért mégis lenyiszalták azokat.

Most már nincs kirándulásnak való hely, kopasz a hegy oldal, s hol nem rég a fülemilék zengték bájos dalaikat, hol a gyermekesereg lepkeket hajhászott s a társaság vidám kacajától viszhangzott a völgy, — ma csak kukaczkok tanyáznak.

Oh Saul próféta! Ki született Kánaánban, — a hol sok mézet és grójer-sajtot termelnek, — ha a te idődben gombostűk léteznek vala és ilyen atyuskák, ugyan mit cselekedtél volna azokkal a bizonyos gombostűkkel?

Ezen is túl vagyunk már, tehát el van igazítva.

**

Azonban még van egy harmadik thema is. Ez még nincs eligazítva.

Ez a bűz.

Mikor a nap jó magasra hág és nyelvét öltögetve érleli a miázmákat, párává gyeríti a konyha levét, melyet rendőri tilalommal nem törődő cseberhölgyek röhögve, báméskodva üritgetnek ki szanaszét; akkor megindulnak mint valami fekete pontok a károgó, éhes dög madarak.

Körben keringve kitágulnak orrlukaik, szemök kimered és jól szaglálva csapnak le a lak-tanya utcába.

Bűzös vaczkából felszáll a fúrge légy, ilyenkor neki is megjön a kurázsija, — aczélszínű potroha csillog a meleg napfényben, testét meg egyengeti, szárnyait megrázza, első lábait megnyalogatja és — Zumm! repül a laktanya utcába.

Meggémberedett testtel, csontjára száradt bőrrel, laposra kúszált szőrrel és lábaközé kunorodott farkkal siet a sehonnai kuvasz; órrát magasra emeli, bizonyára jó konyha ingerli gyomrának becsvágyát. Még birja elkényszeredett alkatrészeit és trappba siet a laktanya utcába, Tyűh! Czudar dögök miért siettek oda oly nagyon?

Valjon mit éreznek ezek a besztíák, miféle illat üt meg orrukat, hogy olyan kövér reménnyel sietnek oda?

Mi van ott, he?

A bűz.

A szajka patak hidjánál megrekedt a moslák, a szürke színű pocsolya lé feketévé változott, melyben nappal undorító miázmák, kolera bacillusok tanyáznak, éjjel pedig lidércz fény villan meg.

A legnépesebb utcában a ki a hidon keresztül megy, befogja az orrát, mert iszonyu a bűz. Érzi azt a varju, a légy, a kutya.

De már ezen segíteni kell, ez még nincs eligazítva.

* * *

Nagyon helyesen cselekedték az atyuskák, hogy városi mérnökről gondoskodtak. Most tehát van városi mérnök. Meg is indult a méregetés, egyengetik az utcákat, húzzák az utcavonalokat sorjába a mint illik.

En is ajánlok valami megmérni valót.

Első sorban megmérendő a városház homlokzatáról lebobiskoló jeles egyének erőltetett helyzete, megállapítandó, hogy melyiknek hová esik a sulypontja; és ha netalán valamely vehemens erő helyeik önkéntelen elhagyására kényszeritené, testrészeik melyikére buknának le?

Meghatározandó, hogy némely képviselő testületi tagnak indítványa mekkora elhajlást (declinatio) mutat a józan ész alkotmányától; viszont, hogy a városház kapuja és némely oda támaszkodó egyének közt mekkora a vonzerő, az odahajlás (inclinatio)?

Mint halljuk, ezekre pályadíj fog kitűzetni, melyre városi nem mérnökök is pályázhatnak.

* * *

Polgár Gyula jellemkomikus szintársulatával mely áll a feleségéből, frakkjából és egy csomó parókából, a múlt héten itt járt és 2 előadást rendezett.

Az első előadást szépszámu közönség nézte végig és tapsolt néhány igen ügyesen előadott magán jeleneten.

Ezek a magán jelenetek a jellemre vannak fektetve s nagyon nehéz megállapítani, hogy hol végződik a sängerei és hol kezdődik a művészet.

Külömben Polgár Gyula jeles komikus s az általa bemutatott 40 alakkal képes egy estét betölteni.

A második előadás nagyon gyéren volt látogatva. Mert a legnagyobb jellemkomikus ma napság a meleg. Ez teremti meg a legkomikusabb helyzeteket.

A fentti karczolatokért elvállalom a felelőséget.

Attól biza alhatik kend.

V.

VEGYESEK.

— Iskolai értesítők. Az iskolai év lejártával szerkesztőségünkhez beküldött értesítőket lapunk szűkekeretében a következőkben ismertetjük.

— Vettük a beszercei m. kir. állami elemi népiskola hatodik értesítőjét az 1889—90. tanévről. A gondnokság megbízásából szerkesztette

Szentpéteri János iskolai igazgató. Báró Bánffy Dezső főispán, a vármegye kormányzásának átvételével egy magyar népiskola létesítését itt mulasztathatatlannak látva, hathatós közbenjárásával készközlte a kormánynál s 1884-ben létesült a „besztercei m. kir. állami elemi népiskola.” E tanévben 116 fiú és 141 leány, összesen 257 növendéke volt. Ezen intézet létesítésének célja az, hogy nemzeti nevelést nyújtson övéinek és alkalmat szolgáltatasson minden más nemzetiségűnek az államnyelv elsajátítására, mely szép cél felé dicséretes eredménnyel törekszik.

— **Megjelent** a kolozsvári benlakással összekötött Kereskedelmi Akadémia tizenkettedik évi értesítője az 1889—90-ik tanévről. A felügyelőbizottság megbízásából szerkesztette Kiss Sándor, igazgató-tanár. Az állam által emelt diszes épületben elhelyezett intézetnek volt 194 növendéke, melyből megyénk területéről 12 tanítvány volt; e jeles tanintézet felől az igazgató mindig kész részletes felvételi adatokkal szolgálni.

— **Az italmérési jog kártalanítása** fejében járó kötvényeknek az állam közvetítésével leendő értékesítése tárgyában mindazon jogosultak, a kik részükre kijáró kártalanítási kötvényeket június hó 1-ig értékesítésre bejelentették, de a kiknek kártalanítási tőkéje a bíróság útján volt kiszolgáltatandó, jogosítva vannak kártalanítási kötvényeik értékesítését kívánni, a mennyiben az illetékes bíróság részükre a kijáró kártalanítási tőkének megfelelő járadékszervény-íveket folyó évi augusztus hó végéig kiszolgáltatja. Az ily járadékszervényívek, illetve az azoknak megfelelő kártalanítási kötvények értékesítését a következőkép szabályozta a pénzügyminiszter: Mindazon magánjogosultak, a kik az őket megillető és a bíróság részükre kiutalt járadékszervényívek fejében járó kötvények értékesítésénél a kinstár közvetítését igénybe venni kívánják, ebbeli szándékukat, a mennyiben a részükre kijáró kártalanítási kötvények értékesítésére a magy. kir. pénzügyminiszteriumot június hó 1-éig felhatalmazták, bármely állampénztárnál vagy adóhivatalnál bejelenthetik. E bejelentéshez az értékesítendő járadékszervényívek és lehetőleg az azokat kiutaló bírósági végzés csatolandók. Az illető állampénztár vagy adóhivatal a bemutatott járadékszervényívek átvételét szabályszerűen nyugtatványozni és az értékesítés eszközölése iránt a m. kir. pénzügyminiszteriumhoz haladéktalanul jelentést tenni fog. Az értékesítési árt és kifizetési hatánapig járó kamatokat az illető jogosultaknak ugyanaz az állampénztár vagy adóhivatal fogja kifizetni, a melynél e járadékszervényívek bemutatattak.

— **Az aratás** túl a Királyhágón kezdetét vette. Az új termésről a legkecsegtetőbbek a hírek, a zab kivételével. A termés úgy mennyiségre, mint minőségre nézve a legjobb évek terméséhez sorolható, a hivatalos jelentés alapján is. Most már a főkérdés a termés értékesítése. Ez elé nem a legjobb reményekkel nézhetünk, a mennyiben a terméskilátások a nyugat-európai fogyasztó államokban is jók és a tulságosan magas vámok rendkívül nyomják termékeink értékét. Kedvezőnek mondható azon körülmény, hogy a készletek úgy nálunk, mint a főbb európai piacokon is nagyon megesappantak és így van kilátás arra, hogy termésünkkel megelőzve a többi termelő és velünk versenyző államokat, addig, míg a központi piacokon nem torlódna össze nagy készletek, képesek leszünk terményeinket némileg előnyösen értékesíteni.

— **Ruttkayné Budapesten.** Kossuth Lajos nővére, Ruttkayné-Kossuth Lujza, folytonos ünnepeltetés tárgya volt a fővárosban. Ottléte alatt egy nap Szigeti Gyulánál volt központja egy nagyobb társaságnak, a melyben több orsz. képviselő is részt vett: Petrich Ferencz, Polonyi Géza, Ábrányi Emil stb. Az ünnepelt vendég megható történeteket beszélt nagynevű bátyjáról. Többek közt elmondta, hogy Kossuth a turini kirándulás alkalmával a neki átnyújtott föld egy részét a vasszekekrényéből gyönyörű porcellánvázába tette át, azután elhívatta a város főkertészét s megbízta, hogy ültesse belé a legszebben nyíló virágot. A kertész eleget tett Kossuth óhajának. Elültette a magot, mely pompásan megfakadt a magyar haza földjében. A növény mind nő és nő, mind nagyobb és szebb lesz és Kossuth, valahányszor a váza mellett elhalad, gyönyörködve hajlik a fejlődő csemete felé, tekintetét hossza-

san rajta felejtí és felsóhajt: „Lám, nekem is virul még a magyar haza földje!” s ilyenkor szeméi megnedvesülnek, mint azoké, a kik e történetet végighallgatták. Ruttkayné tiszteletére Károlyi Gábor gr. orsz. képviselő estélyt rendezett.

— **A kutyaadó**t elfogadta már majdnem valamennyi civilizált állam, de macskaadóról még eddig nem tett említést a krónika. Most a szászországi kormány szándékozik ilyet életbeléptetni.

— **A régi egyforintosok** fizetéseken már nem fogadhatók el. Julius elsejétől 1892. évi június végéig csak a központi állampénztárnál fizethetni velők. De 1891. márczius haváig bármely adóhivatal kicseréli e bankókat ujakkal s így, a kinek régi egyforintos kerül kezébe, nem károsodik.

— **Mátyás-szobor.** Kolozsvár város Mátyás-szobor bizottsága egy hazafias felhívást boesátott ki: Egy, még a negyvenes években fölvetett és a megyék által fölkarolt hazafias eszme valósítása érdekében. Ez eszme: Mátyás királynak, az Igazságosnak Kolozsvárrt, e nagy király szülővárosában emelendő szobor létesítésére ujabban Kolozsvár, a nagy király szülőhelye, a kegyelet ellenállhatatlan hatalmától megragadtatva, felujtí az eszmét: hogy a nagy király emlékét szobor örökítse meg a legméltóbb helyen: a nagy király szülőhelyén Kolozsvárrt. A város maga 5000 frt áldozatot tett alapul. Azóta kivált a törvényhatóságok lelkes hozzájárulása, az ujonnan szervezett gyűjtő-bizottság erélyes gyűjtése egy pár év alatt 30 ezer frtra emelte az alapot. A bizottság, azon lelkes reménytől áthatva, hogy Magyarország törvényhatóságai maguknak követelik a jogot, hogy a közadakozásból mielőbb létrejöjjön a szobor: a törvényhatósági bizottságok tagjaihoz egyenként és összesen azon kéréssel fordul, hogy minden egyes törvényhatósági tag nevére kiállított 1 frtről szóló nyugtát az illető megye és szab. kir. város bizottsági tagjai kiváltják. Ez uton 20 ezer frt gyűlne be és a szobor-alap oly lendületet nyerne, hogy 1894-ben Magyarország ezeréves fönnállása ünnepén a nemzeti hálát a nagy király szobra előtt lehetne kifejezni. A lelkes adakozók neveit tartalmazó névsort — emlék gyanánt az utókor számára — a szobor talapzatába fogják behelyeztetni. Ugyan ez érdekből indít útra megyéről-megyére, városról-városra a magyar királyság területén egy 10 krról szóló szerény szervényítés kiváltatást kér minden rendű és rangú, nagy és kicsiny, gazdag és szegény magyar polgártól. Ha elkel egy millió 10 kros szervény, a legszebb nemzeti cselekvényt hozza létre: Kolozsvárrt, Mátyás királynak, az igazságosnak szülőhelyén, szobrot állít fel, a porsemekből örök emlékjelt, halhatatlan művészi alkotást létesít. Fíllért kér a bizottság! Adjátok meg és Magyarország fennállásának ezer éves ünnepén a nagy király lovagszobra előtt zengheti a mult dicsőségét, emelhet fohászt a jövő dicsőségéért a nemzet.

— **Táncmulatság.** A vasas-szent-iványi görög-katolikus templom és iskola javára, f. év július hó 13-án, Vasas-Szt.-Iványon, a templomkert Árenában, nyári táncvigalmat rendeznek. Kezdeté délután 3 órakor.

— **Vidéki színészet.** Kömlei Gyula és társulatáról, ki néhány héttel ezelőtt városunkban is működött rövid ideig, szomorú híreket írnak Brassóból. Blaha Lujza vendégzerepelt ott és 4 előadáson zsufolt ház előtt játszott, ünnepelték, dicsőítették nemzetiségi különbség nélkül. Miután pedig Kömlei nyakig adós volt, a művésznőnek semmit sem fizetett. Az 5-ik előadásra is nagy volt az előkészület, halomra gyűltek a koszorúk, elkelték a jegyek, de a pénztárt lefoglalták. A művésznő látva, hogy a kitűzött cél — a színészek javára fellépni — elérni nem lehet, haza utazott a fővárosba, Kömlei pedig eltűnt. Nagy botrány, nyomor, szégyen a magyar színészetre, a mi ott történt. Mindezeket a napilapokból olvashatta a közönség, itt csak azért reprodukáljuk, hogy igazoljuk, mennyire szükséges volt ama nem mozgalom, mely nemrég városunk notabilitásai köréből kiindult, s mely célul tűzte ki bérletek útján rövid időszakokban egy jó szintársulat működését lehetővé tenni, de egyszersmint szigorú ellenőrzést gyakorolni, pénzeket kezelni stb. Ily körülmények közt hasonló botrányok bizonyára nem fognak előfordulni.

— **A regále-megváltás.** A pénzügyminiszteriumban eddig 10,200 községre nézve lett vég-

leg megállapítva a regále-kártalanítás összege. Még 1800 községben a tárgyalások folyamatban vannak, de annyira előrehaladtak, hogy az eldöntés legkésőbb e hónap végével meg fog történni. Az állami italmérési jövedék után az idén bruttó 15.600,000 frt bevétel fog eléretni.

— **Elmaradt Román bál.** Névtelen levelet yettünk Kővárvidékéről, melyben azt írják, hogy N.-Somkuton szamosujvári papnövedékek több ügyvéd (van köztük egy deési is) vezetése alatt hangversennyel egybekötött táncmulatságot akartak rendezni, mivel azonban a program igen román érzelmű volt, és abba egy magyar darabot sem vettek fel, a volt megyeház nagy termét illetékes egyének nem akarták átengedni. Eddig a levél. Hogy miért kellett azt a levelet névtelenül beküldeni, mikor ugys tudjuk, hogy honnan ered, azt nehéz megfeyteni. Annyi bizonyos, hogy az aláírásból nem lehet kivenni, hogy a sorok írója van-e Szolnok-Dobokamegyéhez satolva, vagy pedig Kővárvidéke. Valószínű hogy az utóbbi, máskülömben nagyon tréfás lenne az állapot.

— **A hét első napjaiban** a medárdi esőzések után nagy nyári rekkenőség következett be, a mi naponként fokozódott, s csütörtökön már alig volt türheto a füllesztő hőség azonban ez nap délutánján borulni kezdett a nyugoti égtáj felől sötét nehéz felhők vonultak fel a láthatárra, melyekből az eső nagy robbajjal szél és menydörgéssel zuhogva szakadt le. A léget s növényeket felüdté de a sárguló vetéseket összegázolta, s a széna boglyákat megbontva szét szorta.

— **A terményekre nézve** kedvező időjárásunk van, a sarlós gabonák sárgulva készülnek a közeledő aratásra. A tengeri rohamosan fejlődik. Csak a széna csinálásnak nem kedvezett az idő, a mennyiben annak csinálása alatt a kisebb nagyobb esőzés miatt színét veszti. Munkaerő piacunkon elég van, sőt még a szomszéd községek is innen visznek napszamosokat. Egy kapás 50—60 kr., egy kaszás 60—80 kr. étel nélkül.

— **Vettük** az Arménia magyar örmény havi szemlének júliusi füzetét. Az örménységre vonatkozó nagyobb és kisebb tartalmas cikkei mellett elől hozza Csákány Adeodat fényképét, kinek negyven évi tanítóságának jubeliumát halás tanítványai és számos tisztelői a napokban ülték meg, s ez ünnepély részleteit is hozza e jelen füzet.

Apró hírek. V. Ferdinánd császár és király lelkiüdvéért fényes gyászistentisztelet volt a budavári helyőrségi templomban. — **A honvédelmi miniszter** felmondta a magyar fegyvergyári társulatnak az egész szerződést. A gyár még mind nem akarta elkészíteni az első ezer darab puskát, melyet még tavaly decemberben kellett volna átadni. — **A dunagőzhajózási társaság** új személytarifájának, mely július 7-én lép életbe, már a magyarországi részét is kihirdetik. Az új dijszabás olcsóbb az eddiginél s a vasutakénál is. — **A talajjavítás** céljaira kibocsátandó záloglevelekből a Rothschild-baakesoport 20 millió frtnyi összeget vesz vesz át a magyar földhitel intézettől; ez az első eset, hogy a Rothschild-ház Magyarországon olyan üzletben vesz részt, mely nem állampapírokra vonatkozik. — **A sákák a Nyíren** is felütötték a fejüket. Báró Uray Gyula parasányai birtokán bujtak elő s csaa hamar 15 holdnyi gabonaföldet leptek el annyira, hogy bókán felül lehetett bennök gázolni. — **A hiányzó „és”** szúr szemet Komáromban: ott a cs. és kir. várparancsnok még mindig nem vesz tudomást az „és”-ről. — **Temesvár** várása ajánlatot tesz a hadügyminiszternek, hogy lovaslaktanyát épített, ha egy lovasezredet kap. — **Bródyból** kitiltotttak egy Naksy nevű orosz alattvalót, ki már több év óta lakott ott s üzelveivel gyanut keltet, elfogtak egy orosz kémet ép akkor, mikor táviratot készült feladni Moszkvába.

KÖZGAZDASÁG.

— **A magyar-francia biztosító részvénytársaság** Beniczky Ferencz ur ő nagyméltósága elnöklete alatt f. é. június 21-én tartotta 10-ik évi rendes közgyűlését. A jelentés konstatalja, hogy az intézet minden ágazatában nagy, egészséges s kiterjedt alapokon nyugvó üzlet felett rendelkezik. A társaság az elemi és baleset-ágazatban 5.2 millió forintnyi, az életosztályban 0.9

millió forintnyi díjbevétel mellett, egy rendes lefolyásban hasznóhajtó üzletévről számol, mely csakis az átvett kockázatok lebonyolítása s az átvett vagyon-állag lelkiismeretes értékelése és a mult évben még felette magas költség-állag következtében eredményezte az ősmert veszteséget. A fennjelzett vészthozó kockázatok immár teljesen lebonyolítvák, úgy, hogy hasonló veszteségek a jövőben ki vannak zárva. Az igazgatóság a folyó évre a kezelési költségeket jelentékenyen leszállította s további megtakarításokat helyez kilátásba. Az igazgatóság teljes megnyugvással tekint immár a társaság üzletének zavartalan fejlődése elé, mely 9 millió forintnyi tüzdíjkötelezvény-állag és 20 millió forintnyi életbiztosítási tárcza egészséges alapján, az erőteljes fejlődés minden tényezőjét hordja magában. Az igazgatóság programja egészen rövid: nyugodt, szolid s takarékos üzletvezetés, technikai reformok utáni komoly törekvés, melyek a külszogatatot hathatósabbá s ez által kevésbbé költségessé teszik és pontos, előzekény és lelkiismeretes kárrendezés. Az igazgatóság által ajánlott határozatok elfogadása folytán a veszteségek leírása czéljából lebélyezett részvénytőke új részvények kibocsátása által a B. sorozatu részvénytőke eredeti magasságára 1.500.000 frtra kiegészítettik, s ezáltal a társaság biztosítéki alapjai részvénytőkében 1.500.000.—. tőketartalékban 151,687.87, kártartalékokban 1,044,930.14, díjtartalékokban 3 millió 970,229.14, összesen 6.666,847.15-ra rugnak, melyek tulnyomó részben pupilláris értékben és házakban vannak elhelyezve. Az új kibocsátásu részvényekből 5000 darab 500,000 frttal már el is van helyezve. A felügyelő-bizottság felolvasás alá került jelentése hangsúlyozza, hogy az 1889. évi számadási zárlatban eszközölt leírások és tartalékolások a legfokozottabb elővigyázat követelményeinek felelnek meg, s az elfogadásra ajánlott igazgatósági előterjesztések kapcsán a társaság viszonyai teljesen consolidáltaknak mutatják. Az intézetnek realis s teljesen egészséges alapon nyugvó további fennállása a mai közgyűlés által elhatározottat s biztosítottat. Nagy megnyugvással üdvözljük e határozatot a biztosító közönség érdekében, melynek e társaság 10 éves fennállása óta a biztosítások körül tetemes könnyítéseket s olcsóbb díjtételeket nyújtott. Nemzetgazdasági szempontból az intézetnek jutott szerep fontossága mellett bizonyít a kártérítések czimén kifizetett tekintélyes összeg, mely a 10 üzletévben 46.236,859 frt 37 kr-ra rugott.

HIVATALOS RESZ.

Szolnok-Dobokavármegye főispánjától.

Sz. 706.—1890.

3—3

Pályázati felhívás.

A kormányzatom alá helyezett Szolnok-Dobokavármegyében több közig. gyakornoki állás üresedésben lévén, felhivatnak mindazok, kik ezen egyenkint 300 frt évi fizetés és 60 frt lakbér illetményenyl javadalmazott állásosokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I-ső t.-cz. 3. §-nak esetleg 5 §. utolsó bekezdésének rendelkezvényeihez mérten felszerelt folyamodványaitak én hozzám folyó évi július 15-ig terjesszék be. Deésen, 1890. június hó 3-án.

id. Báró Bornemissza s. k. főispán.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.

Sz. 11,071.—1890.

2—2

Versenyárgyalási hirdetmény!

Szolnok-Dobokavármegye székháza hivatalos helyiségeinek az 1890—91. évi tél folyamata alatti fűtésére szükséges 300 köbméternyi, valamint a törvényhatósági központi tisztviselők és szolgálk által megrendelendő mintegy 600 köbméter tűzifa vállalat utján szállítására ezennel versenytárgyalást nyitok, s felhivom mindazokat, kik ezen vállalatot elnyerni óhajtják, hogy ajánlataikat akár zártan, akár szóbelileg 1890. július hó 10-ik napjáig bezárólag nálam tegyék meg.

A szállítandó tűzifa csak jó minőségű kiszáradott hasábos és egy méter hosszúra vágott bük és gyertyán lehet.

Előnyös ajánlat esetén a szerződés három évre is megkötethető lesz.

Egyéb feltételekre nézve hivatalos órák alatt előlegesen is adok tájékoztatást.

Deésen, 1890. évi június hó 15-én.

Szarvadi, kir. tanácsos alispán.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Üzlet gyakornok. 3—4. polgári vagy gymnasium osztályt végzett tanuló, mint üzleti gyakornok felvétetik, Demeter Bélánál. (185)

Sz. 2686.—1890.

(170)2—3

Pályázati hirdetmény.

A körjegyzőnek más körjegyzői keretbe történt megválasztása folytán üresedésbe jött rognai körjegyzői keretben, mely áll Rogna, Csömény, Konkolyfalva és Ködmönös községekből a körjegyzői állás üresedésbe jött.

Ezen állás betöltésére ezennel pályázatot nyitok, s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6 §-a értelmében felszerelt folyamodvényaikat hozzám folyó év július hó 15-ig adják be.

A később beérkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

A nagy-ilondai járás főszolgabírójától.

Nagy-Ilondán, 1890. június hó 17-én.

a fősbíró hiv. táv.

Sarvadi József, szolgabíró.

Sz. 2326.—1890. főisp.

(186)1—1

Pályázati hirdetmény.

Besztercze-Naszódvármegye törvényhatóságánál az ó-radnai járási útbiztosi állomás lemondás folytán üresedésbe jövén, felhivom mindazokat, kik ezen főispáni kinevezéstől függő élethozsiglani állást mely 450 frt, ötödévenként 50 frt három ízbeni emelkedéssel egybekötött fizetéssel, továbbá 150 frt lótartási átalánnyal van javadalmazva elnyerni óhajtják, hogy az állami útmenterektől kívánt minősítvényi követelmény értelmében felszerelt folyamodvényaikat f. évi július hó 20-ig nálam adják be.

Beszterczen, 1890. évi június hó 19-én.

Br. Bánffy, főispán.

Sz. 2978.—1890.

(187)1—4

P á l y á z a t.

Szolnok-Dobokavármegye bethleni járásban Kúdu, Csicsó-Keresztur és Szeszár-

ma egyesült községek körjegyzői keretében Kúdu község székhelyel rendszeresített körjegyzői segédi állás előlépés folytán megürülven, ezen tisztai állásra, mely 150 frt fizetés 50 frt lakbér javadalmazással van egybe kötve, ezennel pályázatot nyitok.

Felhivom tehát mindazokat kik ez állást elnyerni óhajtják, pályázati kérésüket, iskolai erkölcsi magaviseleti bizonyítványokkal felszerelve folyó évi július hó 31-éig alólírothoz beküldeni.

A járási főszolgabírája.

Bethlen, 1890. évi június hó 28-án.

Flóth F. Adolf, j. főszolgabíró.

Sz. 2957.—1890.

(188)1=4

P á l y á z a t.

Szolnok-Dobokavármegye bethleni járásba keblezett Kerlés, Sárvár és Szász-Szst.-Jakabb községekből álló kerlési jegyzői keretben halálozás folytán megürült körjegyző segédi állásra, mely évi 150 frt fizetés és 50 frt szállásbér javadalmazással van egybekötve, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom pályázni óhajtókat, miként pályázati kérésüket keresztlevel, iskolai és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve folyó év július hó 30-áig küldjék be alólírothoz.

A járási főszolgabíró.

Bethlen, 1890. évi június hó 27-én.

Flóth Adolf, j. főszolgabíró.

Sz. 3162.—1890. polg.

(189)1—1

Hirdetmény. Borkút községben gyakorolt italmérési jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyministeri rendelet 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezség megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül 1890. évi augusztus hó 9-ének d. e. 9 órája a kir. törvényszéknél Tischler Domokos kir. törvényszéki bíró hivatalos szobájában kitűzetett. Mely határidőre a birtokosság tagjai még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítettik, figyelemztetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéztetnek. — A deési kir. törvényszéknek, 1890. évi június hó 25-én tartott üléséből Balázs, elnök. Almay, jegyző.

Sz. 3562.—1890. polg.

(190)1—1

Hirdetmény. Alólírt kir. törvényszék közhírré teszi, hogy deési ügyvéd Fodor Farkas által képviselt Theisz Johann és tarsai a volt kerlési urbéressek felperesnek Gróf Bethlen Gábor alperes ellen a kerlési erdők szabályozásának megengedhetősége iránt beadott kereset tárgyalására hatánapul 1890. augusztus hó 1-ének d. e. 9 órája tüzetett ki Kerlés községbe a helyszínre, melyre az érdekelt felek a kimaradásból eredhető terhek alatt azzal idéztetnek meg, hogy a kereseti példány a kir. kir. törvényszéknél vagy kerlés község előjáróságánál megtekinthető. A deési kir. törvényszéknek 1890. június hó 25-én tartott üléséből. Balázs, elnök. Almay jegyző.

Dóczy Dezső NAGY BUTORRAKTÁRA Deés, főtér, Európa-szálloda alatt.

Ajánlom a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ujonnan berendezett és a legmagasabb igényeknek is megfelelő

BUTORRAKTÁROMAT,

melyben a legjutányosabb árban kaphatók sajátgyártmányu butorok, Salon-, ebédlő- és hálószoba berendezések, ottoman, divan, lőszőr-, afrik- és ségras matrácok a legegyszerűbbtől a legfinomabbig. — Minden nagyságu konzol és fali-tükrök, olajnyomatú képek, hajlított nád- és faütlelt szék, festett butorok a legnagyobb választékban.

Ajánlom továbbá jól berendezett

asztalos üzletemet,

hol mindennemű épület munkák a legjutányosabb árban elkészítetnek.

(245)5—*

Mély tisztelettel

DÓCZY DEZSŐ,

asztalos és kárpitos.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK GYORSAN ÉS PONTOSAN TELJESÍTETNEK.

Ny. Demeter és Kiss gyorsajtóján Deésen.